

ΠΡΑΚΤΙΚΟ 6^{ης} ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΚΑΘΟΔΗΓΗΣΗΣ

ΛΥΜΑΤΩΝ ΟΙΚΙΣΜΩΝ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ

Αθήνα, 21 Δεκεμβρίου 2020

Η Επιτροπή Καθοδήγησης του Εθνικού Επιχειρησιακού Σχεδίου Λυμάτων οικισμών προτεραιότητας, μετά την πρόσκληση του προέδρου της, συνήλθε με τηλεδιάσκεψη στην 6^η συνεδρίασή της την Δευτέρα 21/12/2020. Διαπιστώθηκε απαρτία αφού συμμετείχε το σύνολο των εκπροσωπούμενων φορέων σε αυτή και ειδικότερα:

1. Μανώλης Γραφάκος, Γενικός Γραμματέας Συντονισμού Διαχείρισης Αποβλήτων/ ΥΠΕΝ, ΠΡΟΕΔΡΟΣ
2. Δημήτρης Σκάλκος, Γενικός Γραμματέας Δημοσίων Επενδύσεων & ΕΣΠΑ, ΜΕΛΟΣ
Γεώργιος Ζερβός Ειδικός Γραμματέας Διαχείρισης του ΕΤΠΑ και ΤΣ, Αν. ΜΕΛΟΣ
3. Σταυριανουδάκης Μιχάλης Γενικός Γραμματέας Εσωτερικών & Οργάνωσης ΥΠΕΣ, ΜΕΛΟΣ
4. Αγοραστός Κων/νος Εκπρόσωπος ΕΝΠΕ, Περιφερειάρχης Θεσσαλίας, ΜΕΛΟΣ
5. Καφαντάρης Δημήτριος Εκπρόσωπος ΚΕΔΕ, Γενικός Γραμματέας ΚΕΔΕ, ΜΕΛΟΣ
Μαΐστρος Παναγιώτης Εκπρόσωπος ΚΕΔΕ, σύμβουλος ΚΕΔΕ, Αν. ΜΕΛΟΣ
6. Μαρινάκης Γιώργης Εκπρόσωπος ΕΔΕΥΑ, Πρόεδρος ΕΔΕΥΑ, ΜΕΛΟΣ

Συμμετείχαν από την DG REGIO, ο Προϊστάμενος της μονάδας REGIO/G.3 - Ελλάδα/Κύπρος, C. Rasmussen και ο Παναγιώτης Θάνου.

Χωρίς δικαίωμα ψήφου παραβρέθηκαν εκ μέρους της ΕΔΕΥΑ η Όλγα Κοτσελίδου, διευθύντρια ΕΔΕΥΑ, εκ μέρους του ΥΠΑΝΕΠ ο συνεργάτης του Γενικού Γραμματέα Δημοσίων Επενδύσεων – ΕΣΠΑ Πέτρος Ευγενικός και ο συνεργάτης του Γενικού Γραμματέα Συντονισμού Διαχείρισης Αποβλήτων / ΥΠΕΝ Π. Μπλούνας.

Επίσης παραβρέθηκαν χωρίς δικαίωμα ψήφου η προϊσταμένη της ΕΥΔ ΥΜΕΠΕΡΑΑ Ζωή Παπασιώπη, καθώς και ο προϊστάμενος του τομέα περιβάλλοντος της ΕΥΔ ΥΜΕΠΕΡΑΑ Ν. Μαμαλούγκας, η προϊσταμένη της ΕΔ ΥΠΕΝ-τομέα Περιβάλλοντος Χρ. Κούρτελη, και τα στελέχη του τμήματος Ελέγχου και Σχεδιασμού Επεξεργασίας Λυμάτων/ΥΠΕΝ Πωλίνα Πούλου (προϊσταμένη), Ε. Λιάκου και Α. Βουρδουμπά.

Εκ μέρους της Τεχνικής Γραμματείας Λυμάτων συμμετείχε ο συντονιστής της Κ. Αρβανίτης και τα μέλη Δημ. Ζαδέλης, Λουκία Μήτση, Αργυρή Δημοπούλου, Χριστίνα Πρασίνο, Ανδρέας Κάρμης και Γεωργία Διαμαντάκου.

Με την έναρξη της συνεδρίασης, ο Γενικός Γραμματέας Συντονισμού Διαχείρισης Αποβλήτων / ΥΠΕΝ (Πρόεδρος) παρουσίασε την προτεινόμενη ατζέντα της συζήτησης, η οποία συμφωνήθηκε ομόφωνα ως ακολούθως :

ΘΕΜΑ 1: Παρουσίαση και έγκριση των επικαιροποιημένων 13 Περιφερειακών Επιχειρησιακών Σχεδίων Λυμάτων και της Επιτελικής Σύνοψής τους, για την κάλυψη του αναγκαίου πρόσφορου όρου της νέας Προγραμματικής Περιόδου.

ΘΕΜΑ 2: Εξέλιξη επίλυσης καίριων θεμάτων που αφορούν στην ωρίμανση/ υλοποίηση έργων λυμάτων (ιδιωτικές συνδέσεις και χρηματοδότηση εξωτερικών διακλαδώσεων, προβληματικές ΕΕΛ και οικισμοί χωρίς ώριμα έργα) – ενημέρωση για επιστολή 12/6/2020 DG Regio προς ΥΠΕΝ «Report on how to improve the efficient management of the wastewater sector in Greece» και τα θέματα που ανέδειξε

ΘΕΜΑ 3: Συνοπτική αναφορά προόδου των σχεδιαζόμενων και ενταγμένων έργων της τρέχουσας Προγραμματικής Περιόδου (στοιχεία ΟΠΣ 12/2020) – Ανάγκες χρηματοδότησης έργων Περιφερειακών Επιχειρησιακών Σχεδίων για τη νέα Π.Π.

ΘΕΜΑ 4: Πρόταση της DGRegio για ανάθεση εμπειρογνομosύνης για την διασφάλιση της λειτουργίας των εγκαταστάσεων επεξεργασίας λυμάτων

Μετά την εισαγωγική τοποθέτηση του προέδρου και το καλωσόρισμα στα μέλη της Επιτροπής με την αναμορφωμένη της σύνθεση και τις εισηγήσεις επί των θεμάτων της ατζέντας από τον συντονιστή της Τεχνικής Γραμματείας, η Επιτροπή κατέληξε στα ακόλουθα συμπεράσματα – αποφάσεις:

Θέμα 1ο :

Εγκρίθηκαν ομόφωνα από την Επιτροπή Καθοδήγησης τα επικαιροποιημένα 13 Περιφερειακά Επιχειρησιακά Σχέδια Λυμάτων και η Επιτελική τους Σύνοψη (επισυνάπτονται τα σχετικά αρχεία). Τα Περιφερειακά Επιχειρησιακά Σχέδια Λυμάτων καλύπτουν για τη νέα Προγραμματική Περίοδο σε ότι αφορά στο σκέλος των λυμάτων τον θεματικό αναγκαίο πρόσφορο όρο (με αρ. 6: Updated planning for required investments in water and wastewater sectors), ο οποίος αφορά στον τομέα του πόσιμου νερού και των λυμάτων.

Θέμα 2:

Σύμφωνα με την επιστολή από 12/6/2020 της DG Regio προς ΥΠΕΝ έχουν καταγραφεί τα ακόλουθα σημαντικά θέματα που επείγει να επιλυθούν για να μπορέσουν οι οικισμοί να καλύψουν τις υποχρεώσεις συμμόρφωσης με την Οδηγία για τα λύματα (91/271/ΕΟΚ):

1. Ιδιωτικές συνδέσεις

Σημαντικό ζήτημα που εμποδίζει την συμμόρφωση ενός οικισμού μετά την ολοκλήρωση των υποδομών του είναι η δυσκολία στην πραγματοποίηση των συνδέσεων των ιδιωτών στο δίκτυο αποχέτευσης. Αποφασίστηκε να προωθηθούν οι ακόλουθες λύσεις:

- Μέριμνα για την ταυτόχρονη κατασκευή των ιδιωτικών συνδέσεων/ διακλαδώσεων με την κατασκευή του Δ.Α. σε κάθε νέο έργο αποχέτευσης. Για το ζήτημα αυτό έχει ήδη θεσμοθετηθεί διάταξη (Απρίλιος 2020), που καθιστά επιλέξιμη δαπάνη στα έργα τις εξωτερικές διακλαδώσεις. Όμως απαιτείται βελτίωση της ρύθμισης ώστε να καλύπτει

με αναδρομικότητα τις δαπάνες των έργων στα ΕΠ του ΕΣΠΑ 2014-2020 και να προβλέπει την επιβολή χρηματικής ποινής σε ετήσια βάση στους μη συνδεδεμένους ιδιοκτήτες. Η βελτιωμένη ρύθμιση αναμένεται να ψηφιστεί τον Ιανουάριο 2021.

- Διερεύνηση έξυπνων και εφικτών λύσεων για το θέμα του κόστους της σύνδεσης των πολιτών στο δίκτυο, για τις εργασίες εντός του ακινήτου, ιδίως για παλιές οικίες, που σε μερικές περιπτώσεις ξεπερνά τα 1.000 €. Σχεδιασμός χρηματοδοτικού εργαλείου τύπου ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΩ.

2. Έλλειψη προσωπικού - Λειτουργικά προβλήματα των υφιστάμενων ΔΕΥΑ και Δήμων

Αποφασίστηκε:

- να αναζητηθούν μέτρα οικοδόμησης ικανοτήτων/ενίσχυσης αδύναμων τοπικών φορέων που μπορούν να συμβάλουν στην αντιμετώπιση της συγκεκριμένης πρόκλησης.
- να ληφθούν μέριμνες ώστε αφενός να επιταχυνθεί η στελέχωση με μόνιμο προσωπικό και να εφαρμοστούν προγράμματα εκπαίδευσης/ κατάρτισης χειριστών ΕΕΛ, ενώ παράλληλα να δοθεί δυνατότητα υποστήριξης - συνεργασίας μεταξύ μικρών δήμων-ΔΕΥΑ και πιο ισχυρών ΔΕΥΑ με αξιοποίηση οικονομιών κλίμακας ώστε να υπάρχει σε όλες τις περιπτώσεις ορισμός υπευθύνου λειτουργίας της ΕΕΛ με κατάλληλη τεχνογνωσία.

Στο πλαίσιο αυτό προωθείται ρύθμιση να αναλαμβάνει υποχρεωτικά ο ανάδοχος της ΕΕΛ για μεγάλο διάστημα (π.χ. 6 χρόνια) την ευθύνη συντήρησης και λειτουργίας της.

3. Προβληματικές υποδομές (ΕΕΛ και δίκτυα αποχέτευσης)

Απαιτείται άμεση αποκατάσταση με εθνικούς πόρους των υποδομών των 25 οικισμών που καταγράφονται στα Περιφερειακά Επιχειρησιακά Σχέδια προκειμένου να λειτουργήσουν αποτελεσματικά και να καταστούν συμμορφωμένοι οι οικισμοί.

Σε συνέχεια της εμπειρογνωμοσύνης της DGRegio και των επικαιροποιημένων Περιφερειακών Επιχειρησιακών Σχεδίων Λυμάτων, συμφωνήθηκε με το Υπ. Εσωτερικών να περιληφθεί στην πρόσκληση του Προγράμματος ΑΝΤΩΝΗΣ ΤΡΙΤΗΣ ΑΤ02 (Αύγουστος 2020) στην ΟΜΑΔΑ Α, χρηματοδότηση για την αποκατάσταση των υποδομών των συγκεκριμένων οικισμών. Προβλέπεται για το σκοπό αυτό η σύμφωνη γνώμη της Τεχνικής Γραμματείας Λυμάτων ότι ο οικισμός περιλαμβάνεται στην κατηγορία των οικισμών με προβληματικές υποδομές στα αντίστοιχα Περιφερειακά Σχέδια Λυμάτων. Η πρόσκληση περιλαμβάνει όπου απαιτείται και τις τεχνικές μελέτες των έργων.

Συμφωνήθηκε να καταρτιστεί ένα σχέδιο δράσης για την παρακολούθηση και επίσπευση των σχετικών διαδικασιών.

4. Υπερδιαστασιολόγηση σχεδιαζόμενων έργων

Το θέμα έχει εν μέρει αντιμετωπιστεί:

- για τις σχεδιαζόμενες υποδομές των οικισμών Γ' προτεραιότητας χωρίς μελέτες, προβλέπεται η σύμφωνη γνώμη της Τεχνικής Γραμματείας Λυμάτων.

- σε ώριμα έργα υπό ένταξη στο ΕΠ ΥΜΕΠΕΡΑΑ προβλέπεται ως προϋπόθεση ένταξης η δυναμικότητα της εγκατάστασης να αφορά κατά μέγιστο τον πληθυσμό αιχμής του οικισμού και μελλοντική πρόβλεψη αύξησης στην 20ετία έως 30%, ώστε να αποφεύγεται πλέον η υπερδιαστασιολόγηση των εγκαταστάσεων.

Συμφωνήθηκε η μελλοντική πρόβλεψη πληθυσμιακής αύξησης 30% να μη χρησιμοποιείται οριζόντια για όλες τις σχεδιαζόμενες εγκαταστάσεις αλλά κατόπιν τεκμηρίωσης από τον μελετητή του έργου με βάση την πραγματική διαχρονική εξέλιξη του πληθυσμού.

Θέμα 3 :

Παρουσιάστηκε η εξέλιξη των συγχρηματοδοτούμενων από το ΕΣΠΑ έργων διαχείρισης λυμάτων, με στοιχεία ΟΠΣ (Δεκέμβριος 2020) που καταγράφει την εικόνα που προκύπτει για τις ενταγμένες πράξεις, την πορεία της συμβασιοποίησης των κύριων υποέργων καθώς και τις πληρωμές. Με βάση την εικόνα αυτή για τα 138 ενταγμένα έργα προβλέπονται 302 κύρια υποέργα (εργολαβίες) από τα οποία δεν έχουν σύμβαση περί τα 90 υποέργα. Από αυτά έχουν δημοπρατηθεί τα 46 και τα 44 δεν έχουν ακόμη προέγκριση δημοπράτησης.

Συμφωνήθηκε να ληφθούν μέτρα ώστε να επιταχυνθεί η διαδικασία συμβασιοποίησης των έργων και ιδίως των υποέργων που δεν έχουν ακόμη δημοπρατηθεί με στόχο να ολοκληρωθούν εντός του 2021 οι συμβασιοποιήσεις του συνόλου των ενταγμένων σήμερα έργων στο ΕΣΠΑ.

Παρουσιάστηκαν οι συνολικές ανάγκες χρηματοδότησης μέχρι το τέλος του 2027 και προκειμένου να καλυφθεί το σύνολο των αναγκών των οικισμών προτεραιότητας για να καταστούν συμμορφούμενοι με την Οδηγία 91/271/ΕΟΚ ως ακολούθως:

B1: Πόροι ΕΠ ΕΣΠΑ 2014 – 2020:

1.198 εκ. € από το ΕΠ ΥΜΕΠΕΡΑΑ + 56,4 εκ. €. **Σύνολο 1.254,4 εκ €**

B2: ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ (ΦΙΛΟΔΗΜΟΣ/Α ΤΡΙΤΗΣΗΣ):

32,4 εκ. € για νέες υποδομές + 49,23 € για την αποκατάσταση των προβληματικών υποδομών 25 οικισμών. **Σύνολο 81,63 εκ. €.**

B3: Πόροι ΕΠ ΕΣΠΑ 2021 – 2027

Η ολοκλήρωση των υποδομών των οικισμών προτεραιότητας, με βάση τα Περιφερειακά Επιχειρησιακά Σχέδια Λυμάτων απαιτεί: 393,33 εκ. για έργα με μελέτες αλλά μικροελλείψεις ωρίμανσης, + 465,27 εκ € για τα έργα χωρίς μελέτες + 200,79 εκ. € για λοιπές δράσεις (αρχική εκτίμηση για αξιοποίηση λάσπης, επανάχρηση εκροών και ανάγκες επέκτασης ή αναβάθμισης υφιστάμενων υποδομών). **Συνολικά 1.059,39 εκ. €**

Με βάση τα ανωτέρω **το σύνολο των αναγκών χρηματοδότησης των Περιφερειακών Επιχειρησιακών Σχεδίων Λυμάτων για τους οικισμούς προτεραιότητας ανέρχεται σε 2.395,48 εκ. €**

Οι ανάγκες χρηματοδότησης του τομέα των λυμάτων για την Προγραμματική Περίοδο 2021-2027 εκτιμώνται κατ' ελάχιστον σε: 2.100 εκ. €, (1.700 Μ€ για τις ανάγκες των οικισμών α', β' & γ' προτεραιότητας και 400 Μ€ για ανάγκες οικισμών δ' προτεραιότητας) σύμφωνα με την ακόλουθη ανάλυση:

ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΔΡΑΣΕΩΝ ΛΥΜΑΤΩΝ ΓΙΑ ΝΕΑ ΠΠ (Τεχνική Γραμματεία Λυμάτων) σε εκ. €					
A/A	Δράση	ΥΜΕΠΕΡΑΑ	ΛΟΙΠΑ ΠΕΠ	ΑΤΤΙΚΗ	ΜΕΡΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ
1	Υπολειπόμενες υποδομές οικισμών προτεραιότητας*	300	500	300	1.100
2	Πρόβλεψη μελλοντικών αναγκών λόγω πληθυσμιακής αύξησης και λόγω παλαιότητας υποδομών	0	175	75	250
3	Διαχείριση - αξιοποίηση λάσπης	150	0	0	150
4	Επανάχρηση επεξεργασμένων λυμάτων για άρδευση	200	0	0	200
5	Υποδομές σε οικισμούς Δ' προτεραιότητας	180	170	50	400
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ		830	845	425	2.100

* Γίνεται υπόθεση ότι από τον Π/Υ των ενταγμένων έργων της τρέχουσας ΠΠ (περί τα 1.250 εκ. €) θα απορροφηθεί το 80 % στο τέλος της και θα επιβαρύνει τη νέα ΠΠ το υπόλοιπο 20%. Επίσης από τα μεγάλα έργα της Αττικής θα μεταφερθεί ως phasing τη νέα ΠΠ ποσό 390 εκ. €

Θέμα 4^ο:

Κατατέθηκε από τα στελέχη της DG Regio η πρόθεση να ανατεθεί νέα εμπειρογνομosύνη με τη συνδρομή και του JASPERS με στόχο την ενίσχυση των φορέων (Δήμων – ΔΕΥΑ) ώστε να διασφαλίζεται η λειτουργία των εγκαταστάσεων επεξεργασίας λυμάτων μετά την ολοκλήρωσή τους ιδίως για τους αδύναμους φορείς.

Ζητήθηκε η συνδρομή του ΥΠΕΝ και της ΕΔΕΥΑ αλλά και του συνόλου των μελών της Επιτροπής Καθοδήγησης προκειμένου να παρακολουθηθεί η εκπόνηση της εμπειρογνομosύνης και να υπάρχει συμμετοχή στη διερεύνηση των λύσεων και των συμπερασμάτων της εν λόγω εμπειρογνομosύνης.

Συμφωνήθηκε να υπάρχει συνεργασία με το ΥΠΕΝ και την ΕΔΕΥΑ για την παρακολούθηση της εμπειρογνομosύνης και να ενημερώνεται η Επιτροπή Καθοδήγησης για την εξέλιξή της.

Ο Πρόεδρος της ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΚΑΘΟΔΗΓΗΣΗΣ

Μανώλης Γραφάκος

Γενικός Γραμματέας Συντονισμού Διαχείρισης Αποβλήτων/ ΥΠΕΝ

ΣΥΝΗΜΕΝΑ ΓΙΑ ΘΕΜΑ Ι:

ΕΠΙΤΕΛΙΚΗ ΣΥΝΟΨΗ (ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 2020)

13 ΕΠΙΚΑΙΡΟΠΟΙΗΜΕΝΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΑ ΣΧΕΔΙΑ ΛΥΜΑΤΩΝ (ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 2020):

- ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ & ΘΡΑΚΗΣ
- ΑΤΤΙΚΗΣ
- ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ
- ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ
- ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
- ΗΠΕΙΡΟΥ
- ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
- ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ
- ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
- ΚΡΗΤΗΣ
- ΝΟΤΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ
- ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ
- ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ